

Daniëlle en Gert

Goede verlichting doet meer dan een ruimte zichtbaar maken. Daniëlle den Ottelander en Gert van Os gaan in gesprek over hoe licht de sfeer versterkt, activiteiten ondersteunt en bijdraagt aan de uitstraling van het kerkgebouw in het dorp.

TEKST & BEELD WILNANDA HUKOM

"Veel kerken denken bij verlichting vooral functioneel", begint Daniëlle den Ottelander, projectmanager bij VKB-partner CLS LED. "Maar licht doet veel meer. Het helpt mensen een liturgie te lezen, ondersteunt een livestream en bepaalt de sfeer van een dienst. Een kerk heeft allerlei gebruiksmomenten en voor elk moment heb je eigenlijk een andere lichtbehoefte. Juist daarom verdient verlichting in een kerkgebouw extra aandacht."

In de Protestantse Gemeente Maurik ontstond de aandacht voor verlichting tijdens een omvangrijke verbouwing. "We waren bezig met een herinrichting van het interieur", vertelt Gert van Os, lid van de bouwcommissie. "Er kwamen nieuwe ruimtes, de inrichting veranderde en toen realiseerden we ons dat ook de verlichting niet meer aansloot bij de nieuwe situatie."

Volgens Daniëlle komt dat vaker voor. "Verlichting wordt vaak pas laat in het proces meegenomen. Terwijl het juist helpt als je al in een vroeg stadium nadenkt over wat je met het gebouw wilt bereiken. Dan kun je rekening houden met bekabeling, stroompunten en de plaats van armaturen. Achteraf kan het ook nog, maar dan moet je vaak improviseren."

Waar veel gemeenten denken dat moderne verlichting automatisch betekent dat een kerk in allerlei kleuren wordt gezet, ligt de werkelijkheid genuanceerder. "Goede verlichting begint met goed wit licht", zegt Daniëlle. "Van helder wit tot warm licht dat bijna op kaarslicht lijkt. Daarmee kun je al veel sfeer creëren. Het gebruik van kleurverlichting kan daar een aanvulling op zijn, maar het hoeft zeker niet." In Maurik koos men aanvankelijk voor wit licht. "Dat veranderde toen tijdens de uitvoering per ongeluk kleurspots geïnstalleerd werden en we zagen wat er mogelijk was", vertelt Gert lachend. "Nu gebruiken we kleurlicht bijvoorbeeld bij het orgel en in het koor. Meestal stemmen we de kleuren af op de liturgische periode. Vooral tijdens avond- en bijzondere diensten geeft dat echt iets extra's."

Het installeren van nieuwe verlichting in een historisch pand kent de nodige aandachtspunten. Dikke muren en zuilen kunnen het

signaal blokkeren. "Vaak zijn er slimme oplossingen mogelijk, zelfs als je vanwege monumentale regelgeving niet mag boren of kabels wilt vermijden", vertelt Daniëlle. Ook het plaatsen van moderne armaturen hoeft volgens haar geen probleem te zijn. "Je wilt dat mensen het licht zien, niet de lamp. De armaturen moeten opgaan in het gebouw." Gert herkent dat. "Vanuit de gemeente hebben wij geen reacties gekregen op de armaturen. Ze vallen nauwelijks op. Mensen zien vooral het resultaat."

Anders is dat als het gaat om al aanwezige kroonluchters in het gebouw. Hoewel CLS LED geen kroonluchters levert, kunnen ze wel degelijk onderdeel worden van het nieuwe lichtconcept. In Maurik zijn de kroonluchters opnieuw bedraad en kunnen ze via hetzelfde paneel bediend worden. "Maar er zijn ook andere oplossingen mogelijk", vertelt Daniëlle. "In Zwolle zijn bijvoorbeeld op de bestaande kroonluchters nieuwe ringvormige armaturen geïnstalleerd om zo voldoende licht te creëren."

In het jaar dat de verlichting in Maurik wordt gebruikt, heeft de gemeente geen problemen ondervonden in zowel het functioneren als de bediening van het systeem. Volgens Daniëlle is dat heel belangrijk. "We proberen de verlichting zo eenvoudig mogelijk te maken, zodat iedereen het kan bedienen. Met één druk op een voorgeprogrammeerde knop doet het systeem automatisch wat op dat moment gewenst is, simpeler kan bijna niet."

Het belangrijkste advies dat Daniëlle wil meegeven aan kerkrentmeesters is om te beginnen bij de vraag wat je als gemeente met je gebouw wilt. "Kijk daarna wat je kunt behouden en vraag vooral om een demonstratie. Licht moet je ervaren. Vanaf een tekening of uit een brochure kun je onmogelijk beoordelen wat het effect in jouw kerk zal zijn." Gert kijkt tevreden terug op het project. "Verlichting is moeilijk voor te stellen totdat je het ziet. Juist daarom is deskundig advies zo belangrijk. Wij ontdekten onderweg mogelijkheden waar we vooraf nooit aan hadden gedacht."

**Beluister
het gehele gesprek
als Podcast #44**